

The Relationship Between Women's Age and Marital Adjustment in the First Five Years of Marriage: The Mediating Role of Psychological Hardiness and Religious Orientation

Ebrahim Namani *

Associate Professor of Counseling, Department of Educational Sciences, Faculty of Literature and Humanities, Hakim Sabzevari University, Sabzevar, Iran

Zahra Hadadnia

MA in Personality Psychology, Islamic Azad University of Sabzevar, Sabzevar, Iran.

Extended Abstract:

1. Introduction

In recent years, marital adjustment has been recognized as one of the fundamental indicators of health and stability in marital life, particularly during the early years of marriage, as this period is accompanied by considerable fluctuations in relationship quality (Bühler et al., 2021; Roth et al., 2024). Empirical evidence suggests that women's age at marriage plays a decisive role in the level of marital adjustment, such that marriage at very young or older ages is associated with reduced marital satisfaction and increased relationship instability (Baraka et al., 2022; Garcia-Hombrado & Özcan, 2024). In this context, psychological and cultural variables may help explain the nature of this relationship. Psychological hardiness, as a positive psychological resource encompassing commitment, control, challenge, and confidence, enables individuals to cope more effectively with the pressures of marital life and contributes to enhanced marital adjustment (Clough et al., 2002; O'Neil & Kruger, 2022). Moreover, religious orientation plays a supportive role in improving couple relationships by strengthening marital commitment, providing meaning to marital life, and promoting effective coping strategies (Aman et al., 2021; Raesi et al., 2025). Accordingly, the present study aims to examine the mediating roles of psychological hardiness and religious orientation in the relationship between women's age and marital adjustment during the first five years of marital life.

2. Literature Review

One of the important and influential factors on marital adjustment is the age of

* Corresponding Author: a.namami@hsu.ac.ir

How to Cite: Namani, E., Hadadnia, Z. (2026). The Relationship Between Women's Age and Marital Adjustment in the First Five Years of Marriage: The Mediating Role of Psychological Hardiness and Religious Orientation, *Journal of Counseling and Psychotherapy Culture*, 17(66), 273-298. DOI: 10.22054/qccpc.2026.89635.3556

individuals at the time of marriage. Research has shown that marriage at inappropriate ages, whether very young or older, can be associated with lower marital satisfaction and increased relationship instability (García-Hombrados & Özcan, 2024).

To explain the relationship between age and marital adjustment, attention to mediating variables is of great importance. One of these variables is psychological hardiness, which helps individuals feel more self-controlled and stable when facing difficult life circumstances (Veyskarami & Khalafi, 2024).

Research has shown that psychological hardiness, as a positive psychological resource, not only reduces the negative effects of stress but also has a positive relationship with mental health, optimal individual functioning, and social-individual adjustment (O'Neill & Kruger, 2022; Cooper et al., 2020). Moreover, VR and Shetty (2023) reported that high levels of psychological hardiness are associated with improved family functioning and increased marital life satisfaction.

In addition to psychological hardiness, religious orientation can act as a mediating variable in the relationship between age and marital adjustment. Studies have shown that religion, through enhancing marital commitment, providing meaning to married life, and improving coping strategies, contributes to the stability and health of marital relationships (Aman et al., 2021). Raesi et al. (2025) also found that spiritual and religious beliefs significantly improve marital satisfaction and family relationship quality.

3. Methodology

The present study was descriptive and correlational. The statistical population included all married female students of Islamic Azad University, Mashhad, in May 2024, who had less than five years of marital experience. A sample of 214 participants was selected using a non-random convenience sampling method. Inclusion criteria were being female, married, a student at Islamic Azad University, and providing informed consent, while exclusion criteria included having more than five years of marriage, being separated or in the process of divorce, having a severe psychiatric disorder, incomplete questionnaire responses, or undergoing specialized psychotherapy/couples' therapy. Data collection instruments included a demographic-individual questionnaire, the Psychological Hardiness Questionnaire by Clough et al. (2002), the Spanier Marital Adjustment Scale (1976), and the Religious Orientation Scale by Allport and Ross (1950). Data analysis was performed using Pearson correlation and path analysis, and all statistical analyses were conducted using SPSS 22 and AMOS 22 software.

4. Results

The findings indicated that age has a positive and significant relationship with marital adjustment, and marital adjustment slightly increases with age. Psychological hardiness has a positive and highly significant effect on marital adjustment. Intrinsic religious orientation has a positive and significant

relationship, whereas extrinsic religious orientation has a negative and significant relationship with marital adjustment. Age is positively and significantly associated with intrinsic religious orientation and negatively and significantly associated with extrinsic religious orientation. Sobel test showed that intrinsic and extrinsic religious orientations play a significant mediating role between age and marital adjustment, but psychological hardiness does not have a mediating role.

5. Conclusion

The findings of the present study indicate that religiosity, particularly intrinsic religiosity, plays a significant role in the relationship between age and marital adjustment. The results show that with increasing age, individuals tend to develop stronger intrinsic religious beliefs while their extrinsic religious orientation decreases. These internalized religious beliefs help individuals find meaning and purpose in life challenges, draw on spiritual resources to manage stress, and consequently reduce marital conflicts and enhance spousal adjustment.

These findings are consistent with previous research. Herm and Poulain (2025) reported that religious beliefs strengthen with age, leading to greater life satisfaction. Cetty et al (2022) found that individuals with an intrinsic religious orientation perceive themselves as supported by a secure foundation when facing life stressors, enabling them to cope effectively with difficulties. Furthermore, Biju and KG (2023) suggested that internalized spiritual and religious values can enhance marital satisfaction, as superficial changes in lifestyle or beliefs have less impact on couples who embrace enduring values beyond day-to-day routines.

Therefore, it can be concluded that age indirectly improves marital adjustment by fostering intrinsic religiosity and reducing extrinsic religiosity, with religiosity acting as a mediating variable in this relationship. These findings highlight the importance of spiritual development and the cultivation of intrinsic religious beliefs in enhancing the quality of marital life.

Acknowledgments

The authors of the article feel it necessary to express their sincere thanks and appreciation to all those who contributed to the conduct of this research.

Keywords: Psychological Hardiness, Religious Orientation, Women's Age, Marital Adjustment, Mediation.

رابطه سن زنان با سازگاری زناشویی در پنج سال اول زندگی؛ نقش میانجی استحکام روان‌شناختی و جهت‌گیری مذهبی

ابراهیم نامنی دانشجویار مشاوره، گروه علوم تربیتی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه حکیم سبزواری، سبزوار، ایران

زهره حدادینیا * کارشناس ارشد روان‌شناسی شخصیت، دانشگاه آزاد اسلامی سبزوار، سبزوار، ایران.

چکیده

پژوهش حاضر باهدف بررسی نقش میانجی استحکام روان‌شناختی و جهت‌گیری مذهبی در رابطه سن زنان با سازگاری زناشویی در پنج سال اول زندگی انجام شد. روش پژوهش حاضر توصیفی و از نوع همبستگی بود. جامعه آماری این پژوهش، شامل کلیه دانشجویان زن متأهل دانشگاه آزاد مشهد در اردیبهشت ۱۴۰۳ که کمتر از ۵ سال از زندگی مشترک آنان گذشته باشد، بود که ۲۱۴ نفر به عنوان نمونه‌ی پژوهش به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده‌ها، پرسشنامه فردی-دموگرافیک، استحکام روان‌شناختی کلاف و همکاران (۲۰۰۲)، مقیاس سازگاری زناشویی اسپانیر (۱۹۷۶) و جهت‌گیری مذهبی آلپورت و رأس (۱۹۵۰) بود. تحلیل یافته‌ها با استفاده از آزمون همبستگی پیرسون و تحلیل مسیر انجام پذیرفت و در کلیه تجزیه و تحلیل‌های آماری این پژوهش از نرم‌افزار Amos22 و SPSS22 استفاده گردید. یافته‌ها نشان داد که سن به صورت مستقیم با سازگاری زناشویی و به صورت غیرمستقیم یعنی از طریق جهت‌گیری مذهبی با سازگاری زناشویی رابطه دارد ($p - value < 0/05$)؛ باید اضافه نمود، سن به صورت غیرمستقیم یعنی از طریق استحکام روان‌شناختی با سازگاری زناشویی رابطه نداشت ($p - value > 0/05$). با استفاده از نتایج حاصل می‌توان نتیجه گرفت که رابطه سن زنان با سازگاری زناشویی در زنان یک رابطه خطی ساده نیست و جهت‌گیری مذهبی می‌تواند نقش میانجی‌گرانه ایفا کند.

کلیدواژه‌ها: استحکام روان‌شناختی، جهت‌گیری مذهبی، سن زنان، سازگاری زناشویی.

مقدمه

سازگاری زناشویی، به عنوان یکی از مهم ترین مؤلفه ها و عوامل تأثیرگذار در پایداری زندگی زناشویی قلمداد می گردد که نیازمند بررسی دقیق و عمیق آن می باشد (نیازی و همکاران، ۱۴۰۴). تحقیقات گسترده، اهمیت این سازه را بر طیف وسیعی از پیامدهای بالینی تأیید کرده اند؛ از جمله بهبود بهداشت روانی و جسمانی و حتی ارتباط آن با افزایش طول عمر افراد (بدیر آک پینارلی و اریوسل^۱، ۲۰۲۴). سازگاری زناشویی به فرآیندی اطلاق می شود که طی آن یک زوج در یک پیوند ادغام می شوند، به گونه ای که دو شخصیت برای رضایت متقابل و دستیابی به اهداف مشترک با یکدیگر تعامل می کنند و باهم هماهنگ هستند (تاراونی^۲ و همکاران، ۲۰۲۴). سازگاری زناشویی به عنوان یک دارایی حیاتی، زیربنای پیشرفت و سلامت هر خانواده است و فقدان آن، مانع از کامیابی در آن نهاد خانوادگی می شود (جیمز-پیکون^۳ و همکاران، ۲۰۲۱). نکته قابل توجه این است که سطح سازگاری زناشویی از یک منحنی U شکل پیروی می کند؛ به این شکل که سطح سازگاری زناشویی افراد در سال اول ازدواج در بالاترین حد قرار دارد، در طول چند سال بعدی کاهش می یابد و سپس با گذشت زمان افزایش می یابد (بوهلر^۴ و همکاران، ۲۰۲۱). علاوه بر این، نتایج فراتحلیلی نشان داد که بیشترین کاهش ها در رضایت از رابطه در سال های اولیه رخ می دهد؛ چراکه در این سال های اولیه، زوج ها احتمالاً گذارهای بیشتری (مانند تولد فرزند) را تجربه می کنند که می تواند استرس ایجاد کنند (راث^۵ و همکاران، ۲۰۲۴). با توجه به متزلزل بودن سازگاری زناشویی در سال های نخستین زندگی، هدف پژوهش حاضر، بررسی سازگاری زناشویی در ۵ سال اول زندگی است.

سازگاری زناشویی، متأثر از عوامل و متغیرهای مختلفی است. یکی از عواملی که تأثیر بسزایی در سازگاری زناشویی دارد سن افراد در هنگام ازدواج می باشد (گارسیا-همبرادوس و اوزکان^۶، ۲۰۲۴). برخی دانشمندان معتقدند که ازدواج باید در سن مناسب خود صورت بگیرد؛ چراکه با بالا رفتن سن از ۴۰ سال فرد دچار خودادراکی پیری می شود و این ادراک منجر به کاهش سازگاری زناشویی می گردد (فرزندانز-پایرز^۷ و

1 Bedir Akpınarlı & Eryücel

2 Tarawneh

3 Jiménez-Picón

4 Bühler

5 Roth

6 Garcia-Hombrados & Özcan

7 Fernandes-Pires

همکاران، ۲۰۲۳). علاوه بر این، دانشمندان علوم اجتماعی معتقدند ازدواج در سنین پایین نیز با مشکلاتی از جمله خطر دشواری در زایمان، خطر خشونت شریک زندگی و خطر ناپایدار بودن ازدواج و ختم شدن به طلاق همراه خواهد بود (باراکا^۱ و همکاران، ۲۰۲۲). با گذر از دوران نوجوانی و ورود به دوره‌ی بزرگسالی، افراد به عاطفی دست بلوغ می‌یابند؛ بلوغ در جوانی منجر می‌شود که آنان در تمام ابعاد ظرفیت عشق‌ورزی، ظرفیت بیشتری از خود نشان دهند و این عاملی برای افزایش سازگاری زناشویی در آنان می‌شود (فرناندز و همکاران، ۲۰۲۴). مطالعات در داخل ایران نیز حاکی از تأثیر سن بر سازگاری زناشویی است؛ آن‌چنانکه نتایج مطالعه ذکایی و عابدین دو (۱۴۰۳) نشان داد سن پایین ازدواج و به عبارتی کودک همسری از عوامل اصلی ناپایداری در خانواده است. علاوه بر این نتایج مطالعه‌ای دیگر نشان داد اگر ازدواج در سن مناسب صورت نگیرد و سن ازدواج فرد بالا رود فرد نگرش منفی به ازدواج پیدا می‌کند و این تصور در او شکل می‌گیرد که در زندگی مشترک موفق نخواهد بود (شهپری ثانی و حسینی، ۱۴۰۳).

با توجه به مطالب ذکر شده و رابطه سن با سازگاری زناشویی، محقق در این پژوهش در پی عواملی است که بتواند رابطه بین سن زنان با سازگاری زناشویی را میانجی‌گری نماید؛ از آنجایی که وجود استحکام روانی می‌تواند به افراد کمک کند تا در برابر حوادث و شرایط دشوار، احساس خودکنترلی بالاتری کنند و خود را ملزم به استقامت بدانند که این عوامل می‌تواند رضایت از زندگی زناشویی را ارتقاء بخشد (ویس کرمی و خلفی، ۱۴۰۳)، از این مؤلفه به‌عنوان میانجی در تحقیق حاضر استفاده می‌گردد. در همین راستا وی آر و شیتی^۲ (۲۰۲۳) در پژوهشی عنوان نمود که استحکام روان‌شناختی بالا منجر به ارتقاء کارکرد خانواده و در نهایت رضایت از زندگی زناشویی می‌شود.

کلاف و همکاران (۲۰۰۲) به‌عنوان نظریه‌پردازان اصلی استحکام روانی عنوان نمودند، چهار مؤلفه تعهد (انجام امور به بهترین نحو)، کنترل (کنترل فرد بر احساسات و اعمال خود)، چالش (تلقی کردن مشکلات به‌عنوان فرصت پیشرفت) و اعتماد (اعتماد به توانایی‌های خود) زیرساخت‌های اصلی استحکام روانی را تشکیل می‌دهند. استحکام روانی به‌عنوان یک منبع روان‌شناختی مثبت عمل می‌کند که علی‌رغم قرار گرفتن در معرض موقعیت‌های آسیب‌زا، نشانه‌ای از سلامت روان و عملکرد خوب افراد است (اونیل و کروگر^۳، ۲۰۲۲). این ویژگی نه‌تنها به افراد توانایی می‌دهد تا تأثیرات منفی استرس را به حداقل برسانند، بلکه می‌تواند به‌طور مستقیم بر سازگاری اجتماعی-فردی و بهزیستی جامع (سلامت جسمی و روانی) فرد نیز تأثیرات مثبت و ارتقادهنده‌ای

1 Baraka

2 VR & Shetty

3 O'Neil & Kruger

بگذارند (کوپر^۱ و همکاران، ۲۰۲۰).

علاوه بر مؤلفه استحکام روان‌شناختی، جهت‌گیری مذهبی نیز می‌تواند به‌عنوان مؤلفه میانجی در رابطه بین سن و سازگاری زناشویی عمل کند؛ چراکه مذهب و به‌طور باورهای دینی می‌تواند بر تعهد زناشویی سالم و پایدار در میان افراد و ارتقاء سازگاری زناشویی تأثیر مثبت بگذارد (اقبالی و همکاران، ۱۴۰۲؛ امان^۲ و همکاران، ۲۰۲۱). در همین راستا رئیسی^۳ و همکاران (۲۰۲۵) در پژوهشی عنوان نمودند که باورهای دینی و مذهبی به‌طور معنی‌داری رضایت زناشویی را ارتقا داده و روابط خانوادگی را تقویت می‌کنند و از طریق مکانیسم‌های مقابله‌ای مؤثر و آموزش مذهبی، به بهبود سلامت روان و تاب‌آوری کمک می‌کنند. در فرهنگ اسلامی ایران، مذهب پیوندی عمیق و جدانشدنی با زندگی فرهنگی و اجتماعی مردم دارد. جهت‌گیری مذهبی در این چارچوب به معنای آن است که فرد، ساختار روابط و تعاملات انسانی خود را در تمامی ابعاد زندگی، بر پایه‌ی ارتباط و پیوند با خداوند سامان می‌دهد که بر اساس دیدگاه آلپورت و رأس^۴ (۱۹۶۷)؛ به نقل از دروچی - الکامل و حتتاتی گوربل^۵، (۲۰۲۵)، این جهت‌گیری می‌تواند به دو شکل درونی و بیرونی جلوه‌گر شود.

بر اساس دیدگاه پژوهشگران (آرلی^۶ و همکاران، ۲۰۲۳)، جهت‌گیری مذهبی بیرونی زمانی مطرح می‌شود که فرد دین خود را به‌منظور اجرای مناسک و اعمال ظاهری (بعد مناسکی) به کار می‌گیرد؛ به این معنا که هدف اصلی، کسب منافع بیرونی یا انطباق اجتماعی است، نه اعتقاد قلبی. در مقابل، جهت‌گیری مذهبی درونی نشان‌دهنده ابراز یک باور و اعتقاد عمیق درونی (بعد اعتقادی) است که ریشه در ایده‌ها و نگرش‌های بنیادین فرد نسبت به دین دارد.

با توجه به مطالب عنوان‌شده و نقش استحکام روان‌شناختی در کسب هیجانات مثبت فرد نسبت به خود و دیگران و آمیختگی مثبت در روابط و موقعیت‌های بین‌فردی و خانوادگی و نیز تأثیر باورهای مذهبی بر پابندی و تعهد زوجین به زندگی مشترک، محقق در پژوهش حاضر در تلاش است تا به این سؤال پاسخ دهد که آیا استحکام روانی و جهت‌گیری مذهبی در رابطه سن زنان و سازگاری زناشویی در پنج سال اول زندگی مشترک نقش میانجی دارد؟

روش

1 Cooper

2 Aman

3 Raesi

4 Allport and Ross

5 Derouiche-El Kamel, S., & Hentati-Ghorbel

6 Arli

۴۴-۴۸)، کنترل^۱ (سؤالات ۲-۵-۹-۱۲-۱۵-۳۳-۴۱-۲۱-۲۶-۲۷-۳۱-۳۴-۳۷-۴۵)، تعهد^۲ (سؤالات ۱-۷-۱۱-۱۹-۲۲-۲۵-۲۹-۳۵-۳۹-۴۲-۴۷) و اعتماد^۳ (سؤالات ۳-۸-۱۰-۱۳-۱۶-۱۸-۲۴-۳۲-۳۶-۱۷-۲۰-۲۸-۳۸-۴۳-۴۶) می‌باشد. سؤالات این پرسشنامه بر روی یک مقیاس پنج‌درجه‌ای لیکرت از دامنه ۱ (کاملاً مخالف) تا ۵ (کاملاً موافق) مورد ارزیابی قرار می‌گیرد. دامنه نمرات بین ۴۸ تا ۲۴۰ هست و هر چه فرد نمره بالاتری کسب کند دارای استحکام روانی بیشتری است. مطالعات بسیاری برای بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی این پرسشنامه انجام گرفته است. کلاف و همکاران (۲۰۰۲)، شواهدی را برای روایی سازه‌ی پرسشنامه فراهم آوردند که نشان‌دهنده‌ی رابطه‌ی معنادار با خوش‌بینی ($r=48$)، خویش‌شناسی ($r=42$)، رضایت از زندگی ($r=56$)، اضطراب صفتی ($r=68$) و خودکارآمدی ($r=57$)، می‌باشد. همچنین اعتبار این پرسشنامه با آزمون-آزمون مجدد دارای ضریب تأثیر ۰/۹۰ و با ثبات درونی خرده‌مقیاس‌های کنترل ۰/۷۳، تعهد ۰/۷۱، چالش ۰/۷۱ و اعتمادبه‌نفس ۰/۸۱ مورد تأیید قرار گرفت (کلاف و همکاران، ۲۰۰۲). در پژوهش نامنی و همکاران (۱۴۰۴)، اعتبار ابزارهای اندازه‌گیری با دقت بررسی شد؛ ابتدا، روایی محتوا به روش کیفی، توسط ۵ تن از مدرسین دانشگاه حکیم سبزواری پیش از اجرا مورد بررسی و تأیید قرار گرفت. پس از آن، پایایی ابزار به روش همسانی درونی و با محاسبه ضریب آلفای کرونباخ سنجیده شد. پایایی «مقیاس استحکام روانی» برای نمره کل ۰/۸۷ و برای زیر مقیاس‌های تعهد، چالش، کنترل و اعتمادبه‌نفس به ترتیب ۰/۶۷، ۰/۵۰، ۰/۶۵ و ۰/۷۰ محاسبه گردید.

پرسشنامه جهت‌گیری مذهبی^۴

پرسشنامه جهت‌گیری مذهبی توسط آلپورت و رأس در سال ۱۹۶۷ ساخته شد، ابزاری کلیدی برای سنجش دو بعد جهت‌گیری مذهبی درونی و بیرونی است. این ابزار شامل ۲۱ پرسش چهارگزینه‌ای است که با یک مقیاس چهاردرجه‌ای (از ۱: کاملاً مخالفم تا ۴: کاملاً موافقم) نمره‌گذاری می‌شود. گویه‌های ۱ تا ۱۲ مربوط به جهت‌گیری مذهبی بیرونی هستند (مانند: «اگرچه من فرد مذهبی هستم اما فکر می‌کنم چیزهای مهم‌تری نیز در زندگی‌م وجود دارند»)، درحالی‌که سؤالات ۱۳ تا ۲۱ به جهت‌گیری مذهبی درونی اختصاص دارند (مانند: «اغلب حضور خدا را در زندگی‌م احساس می‌کنم؟»). آلپورت و رأس در سال ۱۹۶۷، همبستگی و اگرایی بین این دو جهت‌گیری را ۰/۲۱ و پایایی کل آزمون را با آلفای کرونباخ ۰/۷۳ گزارش کردند. در پژوهش گراوند (۱۳۹۸) نتایج ضریب آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه ۰/۸۶ و برای خرده‌مقیاس‌های جهت‌گیری مذهبی درونی ۰/۸۳

1 control

2 commitment

3 confidence

4 Religious orientation questionnaire (ROQ)

و جهت‌گیری مذهبی بیرونی ۰/۸۵ به دست آمد که نتایج حاکی از پایداری پرسشنامه می‌باشد. در مطالعه توکلی بنیزی و همکاران (۱۴۰۳)، ضرایب آلفای کرونباخ برای جهت‌گیری مذهبی بیرونی و درونی به ترتیب ۰/۸۷ و ۰/۸۶ به دست آمده است. در پژوهش سالاری‌پور و همکاران (۱۳۹۷) ضرایب آلفای کرونباخ برای جهت‌گیری مذهبی بیرونی و درونی به ترتیب ۰/۸۲ و ۰/۸۰ به دست آمد که نشان‌دهنده ضریب پایداری قابل قبول این پرسشنامه است.

پرسشنامه سازگاری زناشویی^۱

مقیاس سازگاری زناشویی توسط اسپانیر^۲ در سال ۱۹۷۶ در ایالات متحده آمریکا طراحی شد که شامل ۳۲ عبارت می‌باشد. روایی سازه به روش تحلیل عاملی نشان داد که این مقیاس دارای ۴ زیر مقیاس است که عبارت‌اند از: رضایت زوجی^۳ با ۱۰ عبارت (گویه‌های ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۳۱، ۳۲)، انسجام زوجی^۴ با ۵ عبارت (گویه‌های ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸)، توافق زوجی^۵ با ۱۳ عبارت (گویه‌های ۱، ۲، ۳، ۵، ۷، ۸، ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵) و ابراز محبت^۶ با ۴ عبارت (گویه‌های ۴، ۶، ۲۹، ۳۰). نمره کل مقیاس بر اساس طیف لیکرت با درجه‌بندی‌های متفاوت می‌باشد. در این مقیاس، حداقل نمره صفر و حداکثر نمره ۱۵۱ می‌باشد. کسب نمره بالاتر از ۱۰۰ به معنای وجود سازگاری زوجی و نمره زیر ۱۰۰ به معنای عدم سازگاری زوجی می‌باشد. در مطالعه‌ای که بر روی ۲۱۸ زن متأهل و ۹۴ زن مطلقه صورت گرفت، روایی ملاکی به روش روایی هم‌زمان «مقیاس سازگاری زوجی» را با «آزمون سازگاری زناشویی لاک و والاس»^۷ با همبستگی ۰/۸۶ نشان داد. پایداری با روش همسانی درونی با محاسبه ضریب آلفای کرونباخ در نمونه فوق ۰/۹۶ و برای زیر مقیاس رضایت زوجی ۰/۹۴، انسجام زوجی ۰/۸۶، توافق زوجی ۰/۹۰ و ابراز محبت ۰/۷۳ گزارش شد. درویزه و کهکی (۱۳۸۷) روایی ملاکی به روش روایی هم‌زمان «مقیاس سازگاری زوجی» با «آزمون سازگاری زناشویی لاک و والاس» بر روی نمونه‌ای متشکل از ۷۶ زوج ساکن شهر تهران بررسی و ضریب ۰/۹۰ را گزارش کردند. همچنین پایداری با روش همسانی درونی با محاسبه ضریب آلفای کرونباخ روی نمونه متشکل از ۲۰۱ تن از دانشجویان متأهل دانشگاه الزهراء، ۰/۹۴ محاسبه شد.

1 Marital adjustment questionnaire (MAQ)

2 Spanier

3 dyadic satisfaction

4 dyadic cohesion

5 dyadic consensus

6 affectional expression

7 Locke and Wallace marital adjustment test

یافته‌ها

در ابتدا نمونه مورد بررسی برحسب ویژگی‌ها و پرسش‌های جمعیت‌شناختی (سن، سطح تحصیلات و طول مدت زمان ازدواج) بررسی شدند. اکثریت دانشجویان زن شرکت‌کننده در مقطع لیسانس مشغول به تحصیل بودند. میانگین و انحراف معیار سنی شرکت‌کنندگان ۲۷/۶۲ و ۵/۸۱ و نیز میانگین و انحراف معیار طول مدت ازدواج شرکت‌کنندگان برابر با ۴/۰۱ و ۱/۱۰ گزارش شد.

در این بخش، داده‌های حاصل از اجرای پرسشنامه‌ها بر روی اعضای نمونه پژوهش، با استفاده از شاخص‌های آمار توصیفی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. اطلاعات ارائه‌شده در این قسمت شامل میانگین و انحراف معیار نمرات متغیرهای پژوهش بود که بر اساس پاسخ‌های شرکت‌کنندگان محاسبه و گزارش شد.

جدول ۱. یافته‌های توصیفی مؤلفه‌های تحقیق

مؤلفه	ابعاد متغیر	تعداد	کمترین مقدار	بیشترین مقدار	میانگین	انحراف معیار
سن	سن	۲۱۴	۱۹	۴۴	۲۷/۶۳	۵/۸۱
سازگاری زناشویی	رضایت دو نفری	۲۱۴	۱۵	۴۸	۳۶/۲۰	۵/۸۶
	همبستگی دو نفری	۲۱۴	۴	۲۴	۱۴/۹۰	۴/۴۴
	توافق دو نفری	۲۱۴	۲	۶۰	۴۳/۳۲	۱۰/۲۷
	ابراز محبت	۲۱۴	۰	۱۲	۸/۵۲	۲/۷۱
	نمره کل سازگاری زناشویی	۲۱۴	۲۴	۱۴۲	۱۰۲/۸۶	۱۹/۳۷
استحکام روان‌شناختی	چالش	۲۱۴	۱۳	۳۱	۲۲/۵۴	۳/۵۳
	تعهد	۲۱۴	۲۲	۵۳	۳۸/۱۰	۶/۱۸
	کنترل	۲۱۴	۲۸	۶۲	۴۵/۱۴	۶/۷۴
	اعتماد	۲۱۴	۳۱	۷۰	۵۰/۵۶	۷/۲۶
	نمره کل استحکام روانی	۲۱۴	۱۰۹	۲۰۹	۱۵۶/۳۵	۲۰/۴۴
جهت‌گیری مذهبی	جهت‌گیری مذهبی درونی	۲۱۴	۱۰	۳۲	۲۲	۳/۸۸
	جهت‌گیری مذهبی بیرونی	۲۱۴	۱۲	۴۶	۲۶/۲۱	۵/۳۹

همان‌طور که در جدول ۱ مشاهده می‌شود بالاترین میانگین متعلق به نمره کل استحکام روانی و پایین‌ترین میانگین متعلق به خرده‌مقیاس سازگاری زناشویی (ابراز محبت) می‌باشد. در خصوص مؤلفه سازگاری زناشویی باید گفت در جامعه زنان، نمرات بالاتر از ۱۰۱ نشان‌دهنده‌ی سطح بالای سازگاری زناشویی است، با توجه به اینکه میانگین سازگاری زناشویی در بین زنان متأهل دانشجو در پنج سال اول زندگی در پژوهش حاضر ۱۰۲/۸۶

به‌دست آمده است می‌توان نتیجه گرفت که شرکت کنندگان پژوهش، به‌طور میانگین، در سطح نسبتاً مطلوبی از سازگاری زناشویی قرار داشتند.

آزمون فرضیات

در این بخش از تحلیل داده‌ها با استفاده از آماره‌های استنباطی و معادلات ساختاری به آزمون فرضیات تحقیق می‌پردازیم. معیارهای انتخاب روش آماری مناسب برای آزمون فرضیات بر اساس سطح سنجش متغیرها و هدف می‌باشد.

قبل از انجام آزمون فرضیات به بررسی پیش فرض آزمون پرداختیم.

بررسی مفروضه‌ی نرمال بودن داده‌ها

جدول ۲. آزمون نرمال بودن داده‌ها

مؤلفه‌ها	ابعاد	تعداد	مقدار	مقدار
سن	سن	۲۱۴	۰/۸۴	-۰/۰۶
سازگاری زناشویی	رضایت دو نفری	۲۱۴	۰/۹۹	۱/۲۹
	همبستگی دو نفری	۲۱۴	-۰/۲۴	-۰/۳۵
	توافق دو نفری	۲۱۴	-۱/۰۹	۱/۹۳
	ابراز محبت	۲۱۴	-۰/۸۶	۰/۳۸
	نمره کل سازگاری زناشویی	۲۱۴	-۰/۹۵	۱/۷۷
	چالش	۲۱۴	-۰/۱۱	-۰/۰۴
	تعهد	۲۱۴	۰/۲۲	۰/۰۱
	کنترل	۲۱۴	۰/۰۸	-۰/۱۲
	اعتماد	۲۱۴	-۰/۱۱	۰/۰۹
	نمره کل استحکام روانی	۲۱۴	۰/۲۲	۰/۱۷
	جهت‌گیری مذهبی درونی	۲۱۴	-۰/۰۱	۰/۷۳
جهت‌گیری مذهبی	جهت‌گیری مذهبی بیرونی	۲۱۴	۰/۲۳	۱/۳۹

جهت بررسی نرمال بودن داده‌ها از آزمون کجی و کشیدگی استفاده شد که نتایج آن در تمامی متغیرها بین ۱/۹۶+ تا ۱/۹۶- می‌باشد که نشان از نرمال بودن داده‌ها می‌باشد.

با توجه با این نکته که ماتریس همبستگی مبنای تجزیه و تحلیل مدل‌های علی، خصوصاً مدل‌یابی معادلات ساختاری است، لذا قبل از پرداختن به آزمون الگوی نظری، ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش همراه با

ضرایب همبستگی آن‌ها در جدول ۳ ارائه شده است تا رابطه بین متغیرها مورد بررسی قرار گیرد.

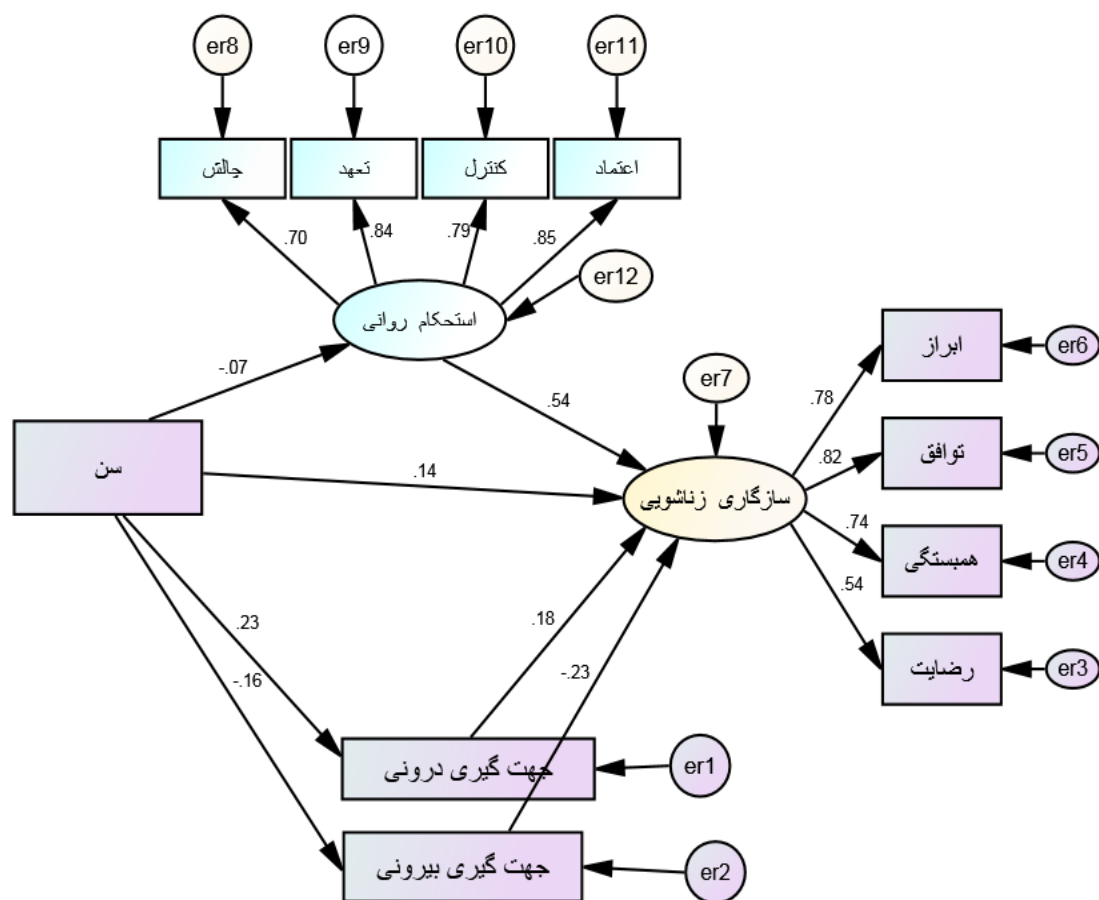
جدول ۳. آزمون همبستگی بین متغیرهای پژوهش

متغیر	سن	سازگاری زناشویی	استحکام روانی	جهت گیری درونی	جهت گیری بیرونی
سن	۱				
سازگاری زناشویی	*۰/۱۵	۱			
استحکام روانی	-۰/۰۷	**۰/۴۸	۱		
جهت گیری مذهبی درونی	**۰/۲۳	**۰/۳۶	*۰/۱۶	۱	
جهت گیری مذهبی بیرونی	*-۰/۱۶	**۰/۳۸	*-۰/۱۶	**۰/۵۵	۱

(*P<۰/۰۵ ** P<۰/۰۱)

نتایج جدول ۳ نشان می‌دهد که بین سن (۰/۱۵)، استحکام روانی (۰/۴۸)، جهت گیری مذهبی درونی (۰/۳۶) و جهت گیری مذهبی بیرونی (۰/۳۸-) با سازگاری زناشویی رابطه معنی‌داری وجود دارد. همچنین بین جهت گیری مذهبی درونی (۰/۲۳) و جهت گیری مذهبی بیرونی (۰/۱۶-) با سن رابطه معنی‌داری یافت شد. ولیکن بین مؤلفه سن (۰/۰۷-) و استحکام روانی رابطه معنی‌داری وجود ندارد.

برای تجزیه و تحلیل فرضیه اصلی تحقیق مبنی بر نقش میانجی استحکام روانی و جهت گیری مذهبی در رابطه بین سن زنان و سازگاری زناشویی در پنج سال اول زندگی مشترک، از مدل‌سازی معادلات ساختاری به روش تحلیل مسیر و با استفاده از نرم‌افزار آموس استفاده شد. در حقیقت، به منظور ارزیابی نقش میانجی استحکام روانی و جهت گیری مذهبی، ضروری است که اثر مستقیم و اثر غیرمستقیم متغیر سن زنان بر سازگاری زناشویی محاسبه گردد. لذا، پس از اطمینان یافتن از نرمال بودن متغیرهای وابسته، کلیه روابط میان متغیرها بر اساس مدل مفهومی تحقیق مورد بررسی قرار گرفت.

نمودار ۱. نمودار اولیه معادلات ساختاری متناسب با مدل مفهومی و بر روابط بین متغیرها

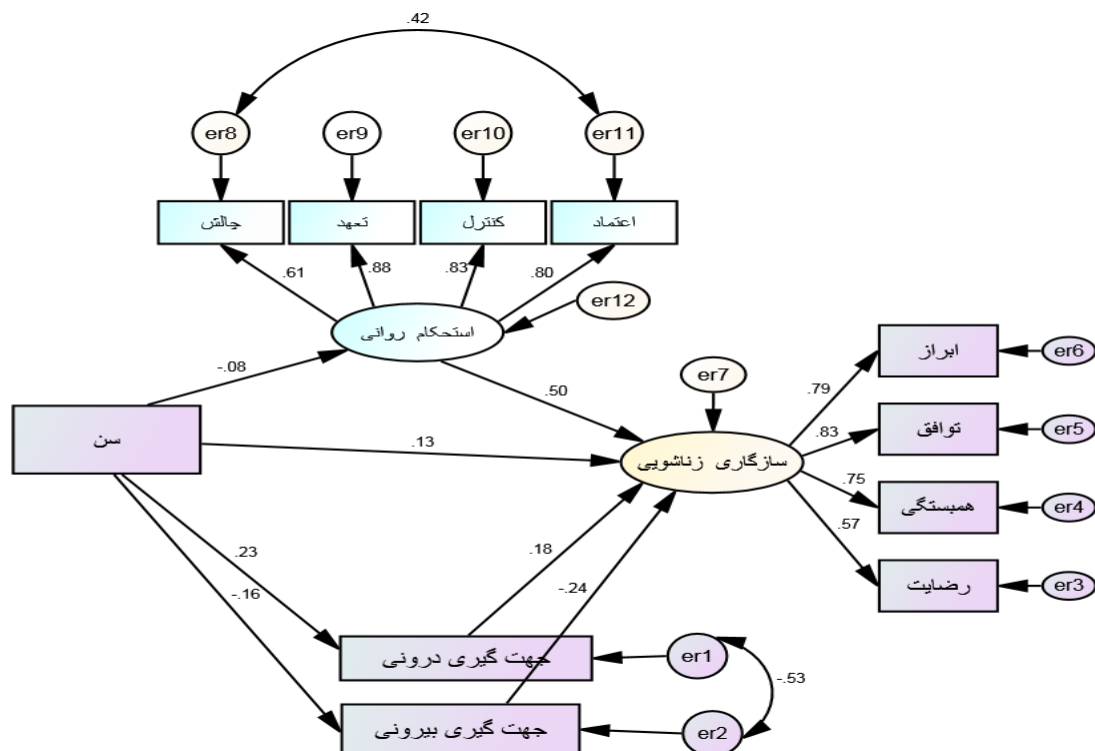
برازش آماری مدل فوق در جدول زیر ارائه شده است که نشان‌دهنده آن است که مدل مفروض برازش ضعیفی با داده‌ها دارد.

جدول ۴. نشانگرهای برازش مدل اولیه

نتیجه	مقدار رضایت‌بخش	مقدار برازش	نشانگر برازش
غیرقابل قبول	کوچک‌تر از ۳	۴/۷۶	نسبت کای اسکوئر به درجه آزادی (CMIN/df)
غیرقابل قبول	بزرگ‌تر از ۰/۹	۰/۸۴	شاخص نیکویی برازش (GFI)
غیرقابل قبول	بزرگ‌تر از ۰/۹	۰/۸۲	نرم شده برازندگی (NFI)
غیرقابل قبول	بزرگ‌تر از ۰/۹	۰/۸۵	شاخص برازش تطبیقی (CFI)
غیرقابل قبول	بزرگ‌تر از ۰/۹	۰/۸۵	برازندگی فزاینده (IFI)
غیرقابل قبول	بین ۰/۰۵ الی ۰/۰۸	۰/۱۳۳	مجذور میانگین مربعات خطای تقریب (RMSEA)

لازم به ذکر است، مقادیر پایین تر مجذور میانگین مربعات خطای تقریب نشان دهنده برازش بهتر هستند. معمولاً مقادیر کمتر از ۰/۰۵ به عنوان نشانگر برازش خوب تلقی می شوند. در برخی زمینه ها، مقادیر تا ۰/۰۸ نیز معقول در نظر گرفته می شوند (براون و کادیک^۱، ۱۹۹۳).

با توجه به اینکه نمودار اولیه از برازش مناسبی برخوردار نبوده، مدل برازش یافته در ادامه رسم گردید که برازش بسیار خوبی با داده ها دارد:

نمودار ۲. نمودار برازش یافته معادلات ساختاری متناسب با مدل مفهومی و بر روابط بین متغیرها

برازش آماری مدل برازش یافته در جدول زیر ارائه شده است که نشان دهنده آن است که مدل مفروض برازش بسیار خوبی با داده ها دارد.

جدول ۵. نشانگرهای برازش مدل برازش یافته

نتیجه	مقدار رضایت بخش	مقدار برازش	نشانگر برازش
قابل قبول	کوچک تر از ۳	۲/۴۷	نسبت کای اسکور به درجه آزادی (CMIN/df)
قابل قبول	بزرگ تر از ۰/۹	۰/۹۲	شاخص نیکوئی برازش (GFI)

نتیجه	مقدار رضایت‌بخش	مقدار برازش	نشانه‌گر برازش
قابل قبول	بزرگ‌تر از ۰/۹	۰/۹۱	نرم شده برازندگی (NFI)
قابل قبول	بزرگ‌تر از ۰/۹	۰/۹۴	شاخص برازش تطبیقی (CFI)
قابل قبول	بزرگ‌تر از ۰/۹	۰/۹۵	برازندگی فزاینده (IFI)
قابل قبول	بین ۰/۰۵ الی ۰/۰۸	۰/۰۸	مجذور میانگین مربعات خطای تقریب (RMSEA)

بر اساس نمودار ۲ تحلیل مسیر برای اثرات مستقیم نتایج جدول زیر را به همراه دارد.

جدول ۶. ضرایب استاندارد مستقیم

معناداری	T	ضریب B	مؤلفه ملاک	مؤلفه مستقل
۰/۰۳۷	۲/۰۸	۰/۱۳	سازگاری زناشویی	سن
۰/۰۰۰۱	۵/۸۹	۰/۵۰	سازگاری زناشویی	استحکام روانی
۰/۰۱۸	۲/۳۷	۰/۱۸	سازگاری زناشویی	جهت‌گیری مذهبی درونی
۰/۰۰۰۱	-۳/۲۹	-۰/۲۴	سازگاری زناشویی	جهت‌گیری مذهبی بیرونی
۰/۲۵۴	-۱/۱۴	-۰/۰۸	استحکام روانی	سن
۰/۰۰۰۱	۳/۴۱	۰/۲۳	جهت‌گیری مذهبی درونی	سن
۰/۰۱۶	-۲/۴۰	-۰/۱۶	جهت‌گیری مذهبی بیرونی	سن

($P < ۰/۰۱$ ** $P < ۰/۰۵$ *)

یافته‌های جدول ۶ نشان می‌دهد که سن با سازگاری زناشویی رابطه مثبت و معنی‌داری دارد؛ به این معنا که با افزایش سن، میزان سازگاری زناشویی افراد اندکی افزایش می‌یابد. استحکام روانی نیز تأثیری مثبت و بسیار معنی‌دار بر سازگاری زناشویی دارد؛ افرادی که از نظر روانی مقاوم‌تر و توانمندترند، در روابط زناشویی خود سازگارتر عمل می‌کنند. همچنین جهت‌گیری مذهبی درونی رابطه مثبت و معنی‌داری با سازگاری زناشویی دارد، یعنی هرچه باورهای مذهبی از درون و بر پایه ایمان قلبی باشند، سازگاری زناشویی افزایش می‌یابد. در مقابل، جهت‌گیری مذهبی بیرونی اثر منفی و معنی‌داری بر سازگاری زناشویی دارد؛ به این معنا که هرچه دینداری فرد ظاهری‌تر و به‌منظور منافع بیرونی باشد، سازگاری زناشویی کاهش می‌یابد. در ادامه، سن با استحکام روانی رابطه منفی اما غیرمعنی‌دار دارد، بنابراین نمی‌توان گفت که افزایش سن تأثیری واقعی بر میزان استحکام روانی دارد. همچنین سن با جهت‌گیری مذهبی درونی رابطه مثبت و معنی‌داری دارد؛ افراد با افزایش سن گرایش بیشتری به باورهای مذهبی درونی پیدا می‌کنند. در مقابل، رابطه سن با جهت‌گیری مذهبی بیرونی منفی و معنی‌دار است، به این معنا که با بالا رفتن سن، گرایش به دینداری ظاهری کاهش می‌یابد.

در مدل مفهومی پژوهش حاضر، دو متغیر میانجی به صورت هم‌زمان وارد مدل شدند. در چنین شرایطی استفاده از روش بوت‌استرپ در نرم‌افزار آموس برای آزمون اثرات غیرمستقیم با محدودیت مواجه است، زیرا این روش عمدتاً زمانی توصیه می‌شود که تنها یک متغیر میانجی در مسیر وجود داشته باشد و در صورت وجود چند میانجی به طور هم‌زمان، نتایج به دست آمده قابلیت تفسیر دقیق ندارند. از این رو، به منظور بررسی معناداری مسیرهای غیرمستقیم و آزمون نقش میانجی متغیرها، از آزمون سوبل استفاده گردید. آزمون سوبل یکی از روش‌های کلاسیک و معتبر برای بررسی اثرات میانجی است که با محاسبه نسبت حاصل ضرب ضرایب مسیرهای مستقیم به خطای استاندارد آن‌ها، معناداری اثر غیرمستقیم را مورد سنجش قرار می‌دهد. با توجه به اینکه تأثیر مستقیم سن بر استحکام روانی معنی‌دار نمی‌باشد نقش میانجی این مؤلفه رد می‌شود.

جدول ۷. نتایج آزمون سوبل برای مسیر واسطه‌ای الگوی پیشنهادی

مسیر	ضریب B	آزمون سوبل	معناداری
سازگاری زناشویی ← جهت‌گیری مذهبی درونی	۰/۰۴	۳/۵۴	۰/۰۰۰۳
سازگاری زناشویی ← سن جهت‌گیری مذهبی بیرونی	-۰/۰۴	۲/۵۲	۰/۰۱۱

با توجه به جدول فوق باید گفت، آزمون سوبل برای نقش میانجی جهت‌گیری مذهبی درونی و بیرونی در رابطه بین سن با سازگاری زناشویی به ترتیب ۳/۵۴ و ۲/۵۲ به دست آمد که نشان‌دهنده معنی‌دار بودن نقش میانجی جهت‌گیری مذهبی در رابطه بین سن با سازگاری زناشویی در پژوهش حاضر می‌باشد.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر بررسی نقش میانجی استحکام روانی و جهت‌گیری مذهبی در رابطه سن با سازگاری زناشویی در پنج سال اول زندگی بود. نتایج نشان داد، سن بر سازگاری زناشویی تأثیر مستقیم دارد. در تبیین تأثیر مستقیم سن بر سازگاری زناشویی باید گفت هر چه سن فرد در هنگام ازدواج مناسب‌تر باشد به همان اندازه زوجین از کیفیت زندگی بالاتری برخوردار خواهند بود. برای یک ازدواج موفق، علاوه بر نیاز به رشد جسمی و جنسی، رشد روانی و اجتماعی نیز مورد نیاز است. در اواخر دوره نوجوانی بلوغ جنسی کامل می‌شود و فرد توانایی تولیدمثل پیدا می‌کند. در اواخر سنین نوجوانی اغلب دختران به فکر ازدواج می‌افتند، در حالی که پسران در این سنین خواهان ازدواج نیستند. گرچه ازدواج تنها راه مشروع و سالم تأمین نیازهای جسمی و روانی نوجوانان

است، ولی برای یک ازدواج موفق، آمادگی زیستی، روانی، مادی و اجتماعی لازم است (مورنیاتی^۱ و همکاران، ۲۰۲۴).

گارسیا-همبرادوس و اوزکان^۲ (۲۰۲۴) عنوان نمودند سن مناسب برای ازدواج منجر به پختگی در جوانان می‌گردد. «پختگی» یک عامل غیرقابل مشاهده دیگر است که ممکن است پایداری ازدواج را افزایش دهد. از آنجاکه این ویژگی‌ها اغلب با سن همبستگی دارند، تأخیر در ازدواج به سنین بالاتر به‌طور نظری اجازه می‌دهد که افراد بالغ شوند. در همین راستا مبتنی بر نظریه انتخاب همسر بر اساس همسان‌همسری^۳ باید گفت، پختگی فکری و اجتماعی ناشی از افزایش سن، موجب انتخاب‌های منطقی‌تر و واقع‌بینانه‌تر در ازدواج می‌شود. افراد در سنین بالاتر معیارهای پخته‌تری برای انتخاب شریک زندگی دارند، در نتیجه احتمال همسانی ارزش‌ها، باورها و سبک زندگی افزایش یافته و این امر موجب سازگاری بیشتر و کاهش تعارض زناشویی می‌گردد (شهابسی^۴ و همکاران، ۲۰۲۲).

با توجه به مطالب عنوان‌شده و با توجه به اینکه میانگین سن زنان در پژوهش حاضر که حدوداً ۲۷ سال به دست آمده است، می‌توان گفت نمونه پژوهش حاضر از سطح مناسب رشد فکری و عاطفی برخوردار بوده و در نتیجه سازگاری مطلوبی را نیز گزارش نمودند. در تأیید یافته‌ی پژوهش حاضر می‌توان به پژوهش ذوالفقاری و همکاران (۲۰۲۴) اشاره کرد که عنوان نمودند احتمال بیشتری می‌رود که ازدواج در سنین پایین‌تر به ناسازگاری و نافرجامی زندگی مشترک بینجامد؛ چراکه در سنین پایین ازدواج، زوجین مهارت‌های اجتماعی لازم را برای رابطه‌ی درازمدت زناشویی کسب نکرده و به بلوغ کامل نرسیده‌اند و همچنین اغلب به منابع اقتصادی و مالی کافی دسترسی ندارند و بالعکس ازدواج در سنین بالاتر به دلیل بلوغ کامل با کیفیت روابط زوجین همراه است. با عنایت به مطالب عنوان‌شده می‌توان گفت بین سن زنان در پژوهش حاضر با سازگاری زناشویی رابطه مثبت معنی‌داری وجود دارد.

نتایج آزمون سوبل نشان داد که استحکام روانی در رابطه بین سن و سازگاری زناشویی نقش میانجی‌گرانه ندارد. برای تبیین این یافته باید گفت استحکام روانی به‌عنوان یکی از ویژگی‌های شخصیتی، از دیدگاه نظریه‌پردازان و روان‌شناسان مثبت‌گرا، ساختاری نسبتاً پایدار است. کوباسا^۵ و همکاران (۱۹۸۲) استحکام روانی را مجموعه‌ای از ویژگی‌های شخصیتی می‌دانند که در مواجهه با رویدادهای استرس‌زا به‌عنوان منبعی محافظ عمل

1 Murniati

2 Garcia-Hombrados & Özcan

3 Homogamy Theory

4 Schahbasi

5 Kobasa

می‌کند. از آنجا که ویژگی‌های شخصیتی معمولاً تحت تأثیر سن قرار نمی‌گیرند، گذر زمان تغییر چشمگیری در آن‌ها ایجاد نمی‌کند. در تأیید این موضوع، آترتون^۱ و همکاران (۲۰۲۱) نشان دادند که ویژگی‌های شخصیتی از دوران دانشگاه تا میان‌سالی ثبات بالایی دارند. همچنین، فراتحلیل بلیدورن^۲ و همکاران (۲۰۲۲) بیان می‌کند که پس از حدود ۲۵ سالگی، ثبات ویژگی‌های شخصیتی به سطحی پایدار می‌رسد و تغییرات آن بسیار اندک است؛ بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که بین سن و استحکام روانی رابطه معناداری وجود ندارد و این متغیر نتوانسته نقش میانجی در رابطه سن و سازگاری زناشویی ایفا کند. دلیل دیگر آن است که استحکام روانی ممکن است تحت تأثیر سایر ویژگی‌های شخصیتی قرار گرفته باشد. نتایج پژوهش‌های اخیر نیز این موضوع را تأیید می‌کند؛ به گونه‌ای که بیتار^۳ و همکاران (۲۰۲۴) نشان دادند استحکام روانی می‌تواند از صفاتی مانند برون‌گرایی، توافق‌پذیری و وظیفه‌شناسی تأثیر بپذیرد. همچنین یافته‌های پاخریال و دات^۴ (۲۰۲۴) نشان می‌دهد که ویژگی‌های شخصیتی پنج‌گانه با استحکام روانی و تاب‌آوری مرتبط‌اند. از این رو، احتمال دارد در پژوهش حاضر، استحکام روانی تحت تأثیر ویژگی‌های شخصیتی نمونه مورد مطالعه قرار گرفته و اثر میانجی خود را از دست داده باشد.

همچنین نتایج آزمون سوبل نشان داد که جهت‌گیری مذهبی درونی نقش میانجی مثبت و جهت‌گیری بیرونی نقش میانجی منفی در رابطه سن با سازگاری زناشویی دارد. گوربا^۵ و همکاران (۲۰۲۵) ادعایی در خصوص تأثیر سن بر اعتقادات مذهبی افراد عنوان نمودند. آن‌ها بیان نمودند که با افزایش سن افراد نیاز مبرمی به باورهای دینی درونی دارند؛ به گونه‌ای که آنان بیشتر تمایل دارند تا دین‌دارتر باشند و سطح بالاتری از رشد معنوی را نسبت به سنین پایین‌تر تجربه کنند.

در همین راستا، هرم و پولاین^۶ (۲۰۲۵) در پژوهشی عنوان نمودند باورهای مذهبی با افزایش سن در افراد قوی‌تر شده و منجر می‌شود تا افراد علیرغم چالش‌ها و مشکلاتی که دارند از زندگی خود رضایت بیشتری داشته باشند. در تأیید این یافته کیتی^۷ و همکاران (۲۰۲۲) عنوان نمودند افراد با جهت‌گیری مذهبی درونی خود را تنها ندانسته و در مقابله با پریشانی‌ها همچون اضطراب به تکیه‌گاه امنی متکی هستند؛ بنابراین برای مشکلاتی که در زندگی برای آنان پیش می‌آید معنایی می‌یابند و با تکیه بر منبع امن الهی آن مشکل را پشت سر می‌گذارند؛ به عبارتی، اعتقادات مذهبی قوی و درونی موجب می‌شود که فرد برای لحظه‌لحظه زندگی خود هدف تعیین نموده

1 Atherton

2 Bleidorn

3 Bitar

4 Pokhriyal & Dutt

5 Gurba

6 Herm & Poulain

7 Cetty

و در مقابل سختی‌ها و مشکلات ایستادگی کند؛ چراکه می‌داند در پس همان سختی‌ها نیز هدف و معنایی برای رشد و تعالی نهفته است و بالعکس عدم ایمان به خدا موجب می‌شود که فرد انسجام و آرامش نداشته باشد و همین امر موجب می‌شود با کوچک‌ترین مسئله و مشکلی که در زندگی زناشویی پیش می‌آید دچار آشفتگی و ناامیدی شود. به‌طور کل می‌توان گفت، دین حاوی دستورالعمل‌هایی برای زندگی و نظامی از باورها و ارزش‌هاست که می‌تواند بر زندگی زناشویی تأثیر بگذارد (شلوشارچیک^۱ و همکاران، ۲۰۲۴). در همین راستا ییجو و کی‌جی^۲ (۲۰۲۳)، دین در قالب مفاهیم معنوی و ارزش‌های مشترک دینی می‌تواند عامل افزایش‌دهنده‌ی رضایت زناشویی باشد؛ چراکه اگر باورهای دینی در افراد درونی شود تغییرات مشاهده‌شده در سبک زندگی و باورهای زناشویی امروز کمتر روی زوجین اثرگذار خواهد بود به این دلیل که آنان ارزش‌هایی فراتر از روزمرگی رو برای خود برگزیده‌اند. با عنایت به مطالب عنوان‌شده می‌توان گفت با افزایش سن جهت‌گیری مذهبی بیرونی در افراد کاهش‌یافته و مذهب در افراد درونی‌تر شده و جهت‌گیری مذهبی درونی منجر به کاهش تعارضات بین زوجین می‌گردد؛ بنابراین می‌توان گفت جهت‌گیری مذهبی نقش میانجی در رابطه سن با سازگاری زناشویی دارد.

یافته‌های پژوهش حاضر، علاوه بر غنای نظری، دارای پیامدهای کاربردی مهمی در حوزه‌های مشاوره ازدواج، آموزش پیش از ازدواج و سیاست‌گذاری‌های فرهنگی و دانشگاهی است. یافته‌های پژوهش حاضر، علاوه بر تبیین نظری، دارای کاربردهای عملی روشنی هستند. نتایج نشان داد که سن مناسب ازدواج و به‌ویژه جهت‌گیری مذهبی درونی نقش مهمی در افزایش سازگاری زناشویی دارند؛ ازاین‌رو می‌توان از این یافته‌ها در برنامه‌های مشاوره پیش از ازدواج و آموزش زوجین، به‌ویژه در سال‌های ابتدایی زندگی مشترک، بهره گرفت. توجه هم‌زمان به بلوغ روانی و اجتماعی افراد و تقویت باورهای مذهبی درونی می‌تواند به کاهش تعارضات زناشویی و ارتقای کیفیت روابط زوجین کمک کند. همچنین، با توجه به معناداری نقش جهت‌گیری مذهبی درونی، پیشنهاد می‌شود در محیط‌های دانشگاهی و فرهنگی، برنامه‌هایی باهدف ارتقای رشد معنوی و درونی‌سازی ارزش‌های دینی طراحی و اجرا شود تا زمینه بهبود سازگاری زناشویی و سلامت روان زوجین فراهم گردد.

هر پژوهشی به‌صورت طبیعی دارای محدودیت‌هایی است که در این تحقیق، شامل ویژگی‌های اجتماعی و فرهنگی جامعه دانشجویان بود؛ به‌طوری‌که ملاحظات فرهنگی باعث محافظه‌کاری آن‌ها در پاسخ‌گویی به سؤالات زندگی زناشویی و تمایل به نمایش خود به‌صورت مطلوب می‌شد. علاوه بر این، عوامل روانی مانند

1 Ślusarczyk

2 Biju & KG

نگرانی، خستگی و بی تفاوتی نسبت به پاسخ گویی به پرسشنامه که ناشی از توزیع بیش از حد پرسشنامه توسط سایر نهادها بود، جمع آوری دقیق اطلاعات را دشوار و زمان بر نمود. در راستای رفع این محدودیت‌ها، پیشنهاد می‌شود پژوهش‌های بعدی به کنترل متغیرهای مداخله گر نظیر خستگی و بی تفاوتی ناشی از توزیع مکرر پرسشنامه پردازند؛ همچنین، با توجه به بیم دانشجویان از افشای اطلاعات، استفاده از روش‌های کیفی مانند مصاحبه، کدگذاری اطلاعات و مشاهده به جای پرسشنامه توصیه می‌شود. از بعد کاربردی نیز، با توجه به تأثیر بسزای جهت گیری مذهبی بر سازگاری زناشویی در این پژوهش، پیشنهاد می‌شود مسئولین دانشگاه‌ها توجه بیشتری به اعمال مذهبی و بهبود باورهای دینی در محیط‌های دانشگاهی مبذول دارند.

سپاسگزاری

نویسندگان مقاله بر خود لازم می‌دانند از همه کسانی که در انجام این پژوهش همکاری کردند کمال تشکر و قدردانی را داشته باشند.

تعارض منافع

بنا به اظهار نویسندگان این مقاله تعارض منافع نداشته است.

ORCID

Ebrahim Nameni

Zahra Hadadnia

<https://orcid.org/0000-0001-8284-0684>

<https://orcid.org/0009-0001-8664-4012>

منابع

- اعظمی، زهرا. (۱۴۰۰). پیش‌بینی کیفیت زندگی بر اساس رضایت زناشویی، سن ازدواج، الگوهای همسرگزینی و تفاوت سنی زوجین شهر ماهشهر. *مجله پیشرفت‌های نوین در روان‌شناسی، علوم تربیتی و آموزش و پرورش*، ۴(۴۰)، ۹۹-۱۱۶.
<https://www.magiran.com/p2344595>
- اقبال، علی؛ عظیمی، محمد و عطایی، فاطمه. (۱۴۰۲). رابطه باورهای دینی و مهارت‌های ارتباطی با رضایت زناشویی در معلمان متأهل. *مجله پژوهش در دین و سلامت*، ۹(۲)، ۶۶-۷۵. <https://doi.org/10.22037/jrrh.v9i2.36590>
- توکل‌بنیزی، مسعود؛ نجاری، ریحانه و کهدویی، سمیه. (۱۴۰۳). نقش جهت‌گیری مذهبی (بیرونی-درونی) با میانجی‌گری خودپنداره و تحمل‌پیشانی در بروز نشانه‌های وسواس دانش‌آموزان. *فصلنامه سلامت و آموزش در دوران کودکی*، ۵(۱)، ۹۴-۱۰۸. <http://dx.doi.org/10.32592/jeche.5.1.94>
- حبیبی، آرش؛ و عدن‌ور، مریم. (۱۳۹۶). *مدل‌سازی معادلات ساختاری و تحلیل عاملی (آموزش کاربردی نرم‌افزار LISREL)*. تهران: سازمان انتشارات جهاد دانشگاهی. <https://parsmodir.com/book/sem-book.php>
- درویزه، زهرا و کهکی، فاطمه. (۱۳۸۷). بررسی رابطه سازگاری زناشویی و به‌زیستی روانی. *فصلنامه مطالعات اجتماعی روانشناختی زنان*، ۶(۱)، ۹۱-۱۰۴. <https://doi.org/10.22051/jwsp.2008.1290>
- سالاری‌پور، سیدمولود؛ مکتبی، غلامحسین و عالی‌پور بیرگانی، سیروس. (۱۳۹۷). رابطه هوش هیجانی و جهت‌گیری مذهبی با اضطراب مرگ در کارکنان مرد بازنشسته‌ی شرکت صنایع فولاد. *فصلنامه فرهنگ مشاوره و روان‌درمانی*، ۹(۳۳)، ۹۹-۱۱۷. <https://doi.org/10.22054/qccpc.2018.27614.1686>
- شهری‌ثانی، داود و حسینی، محمدرضا. (۱۴۰۳). مسئله اجتماعی افزایش سن ازدواج در ایران: عوامل و زمینه‌ها (مورد مطالعه: شهرستان بروجرد). *فصلنامه مطالعات و تحقیقات اجتماعی در ایران*، ۱۴(۱)، ۱۶۰-۱۳۹. <https://doi.org/10.22059/jisr.2025.378385.1519>
- ذکایی، سعید و عابدین‌دو، سیده‌فهیمة. (۱۴۰۳). تعاملات زوجین و خروج زنان از تعهد زناشویی: پژوهشی در شهر تهران. *فصلنامه مسائل اجتماعی ایران*، ۱۵(۴)، ۲۳۰-۱۹۵. <https://doi.org/10.61186/jspi.15.4.6>
- گراوند هوشنگ. (۱۳۹۸). نقش جهت‌گیری‌های مذهبی درونی و بیرونی بر اهداف و آرزوهای زندگی دانشجویان (مطالعه موردی دانشجویان دانشگاه علامه طباطبائی). *مسائل کاربردی تعلیم و تربیت اسلامی*، ۴(۴)، ۱۶۶-۱۳۷. <http://dx.doi.org/10.29252/qaie.4.4.137>
- نامنی، ابراهیم؛ همتی، معصومه و محمدی حسینی، سید احمد. (۱۴۰۴). الگوی ساختاری همبستگی حمایت اجتماعی ادراک شده و ساختار خانواده با استحکام روانی در پرستاران: نقش میانجی تنش شغلی. *فصلنامه مدیریت ارتقای سلامت*، ۱۴(۲)، ۴۴-۵۹. <http://dx.doi.org/10.22034/JHPM.14.2.44>

نیازی، محسن؛ سیادتیان آرانی، سیدحسین و گودرز، زهرا. (۱۴۰۴). پدیدارشناسی تجربه زیسته زوجین با رضایت زناشویی. *فصلنامه فرهنگ مشک مشهوره و روان‌درمانی*، ۱۶(۶۱)، ۲۱۸-۱۹۱.

<https://doi.org/10.22054/qccpc.2025.75982.3204>

ویس کرمی، فاطمه و خلفی، علی. (۱۴۰۳). نقش میانجی استقامت در رابطه بین سرسختی روانشناختی و تاب آوری با رضایت از زندگی و سلامت روان در مادران کودکان کم توان ذهنی. *نشریه روان پرستاری*، ۱۲(۴)، ۵۱-۳۶.

<http://dx.doi.org/10.22034/IJPN.12.4.36>

References

- A'zami, Z. (2021). Predicting quality of life based on marital satisfaction, marriage age, partner selection patterns, and age difference between couples in Mahshahr city. *Journal of Modern Advances in Psychology, Education and Training*, 4(40), 99–116. Retrieved from <https://www.magiran.com/p2344595>. (In Persian).
- Allport, G. W., & Ross, J. M. (1967). Personal religious orientation and prejudice. *Journal of Personality and Social Psychology*, 5(4), 432–443. <https://doi.org/10.1037/h0021212>
- Aman, J., Abbas, J., Lela, U., & Shi, G. (2021). Religious affiliation, daily spirituals, and private religious factors promote marital commitment among married couples: does religiosity help people amid the COVID-19 crisis?. *Frontiers in psychology*, 12, 657400. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.657400>
- Arli, D., Van Esch, P., & Cui, Y. (2023). Who cares more about the environment, those with an intrinsic, an extrinsic, a quest, or an atheistic religious orientation?: Investigating the effect of religious ad appeals on attitudes toward the environment. *Journal of Business Ethics*, 185(2), 427–448. <https://doi.org/10.1007/s10551-022-05164-4>
- Atherton, O. E., Grijalva, E., Roberts, B. W., & Robins, R. W. (2021). Stability and change in personality traits and major life goals from college to midlife. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 47(5), 841–858. <https://doi.org/10.1177/0146167220949362>
- Baraka, J., Lawson, D. W., Schaffnit, S. B., Wamoyi, J., & Urassa, M. (2022). Why marry early? Parental influence, agency and gendered conflict in Tanzanian marriages. *Evolutionary human sciences*, 4, e49. <https://doi.org/10.1017/ehs.2022.46>
- Bedir Akpınarlı, B., & Eryücel, S. (2024). Marital Adjustment, Spiritual Well-Being, and Locus of Control in Married Couples. *Religions*, 15(11), 1376. <https://doi.org/10.3390/rel15111376>
- Biju, M. A. M., & KG, M. V. B. (2023). Spirituality, Mindfulness, and Marital Satisfaction Among Married Individuals. *International Journal of Indian Psychology*, 11(2), 665–672. <https://doi.org/10.25215/1102.069>
- Bitar, Z., Fekih-Romdhane, F., Mahfoud, D., Fawaz, M., Hallit, S., & Obeid, S. (2024). The mediating effect of post-traumatic growth on the relationship between personality traits and resilience among a sample of Lebanese adults. *Plos one*, 19(5), e0298043. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0298043>
- Bleidorn, W., Schwaba, T., Zheng, A., Hopwood, C. J., Sosa, S. S., Roberts, B. W., & Briley, D. A. (2022). Personality stability and change: A meta-analysis of longitudinal studies. *Psychological bulletin*, 148(7-8), 588. <https://doi.org/10.1037/bul0000365>
- Browne, M. W., & Cudeck, R. (1992). Alternative ways of assessing model fit. *Sociological methods & research*, 21(2), 230–258. <https://doi.org/10.1177/0049124192021002005>

- Bühler, J. L., Krauss, S., & Orth, U. (2021). Development of relationship satisfaction across the life span: A systematic review and meta-analysis. *Psychological Bulletin*, 147(10), 1012–1053. <https://doi.org/10.1037/bul0000342>
- Cetty, L., Jeyagurunathan, A., Roystonn, K., Devi, F., Abdin, E., Tang, C., ... & Subramaniam, M. (2022). Religiosity, religious coping and distress among outpatients with psychosis in Singapore. *Journal of Religion and Health*, 61(5), 3677-3697. <https://doi.org/10.1007/s10943-022-01596-4>
- Cooper, A. L., Brown, J. A., Rees, C. S., & Leslie, G. D. (2020). Nurse resilience: A concept analysis. *International journal of mental health nursing*, 29(4), 553-575. <https://doi.org/10.1111/inm.12721>
- Clough, P., Earle, K., & Sewell, D. (2002). Mental toughness: The concept and its measurement. *Solutions in sport psychology*, 1(1), 32-46. https://www.researchgate.net/publication/313119986_Mental_toughness_The_concept_and_its_measurement
- Darvizeh, Z., Kahaki, F., & M., A. (2008). Relationship between marital adjustment and psychological well-being. *Women's Studies (Sociological & Psychological)*, 6(1), 91–104. <http://dx.doi.org/https://doi.org/10.22034/JHPM.12.1.16> (In Persian).
- Derouiche-El Kamel, S., & Hentati-Ghorbel, Y. (2025). The Relationship Between Intrinsic Religiosity and Resilience Among Tunisian Female University Students. *ESI Preprints (European Scientific Journal, ESJ)*, 21(7), 65-65. <https://doi.org/10.19044/esj.2025.v21n7p65>
- Eghbali, A., Azimi, M., & Atayi, F. (2023). The Relationship of Religious Beliefs and Communication Skills with Marital Satisfaction in Married Teachers. *Journal of Pizhūhish dar dīn va salāmat*, 9(2), 66-75. <https://doi.org/10.22037/jrrh.v9i2.36590>. (In Persian).
- Fernandes-Pires, J. A., del Sequeros Pedroso-Chaparro, M., Jiménez-Gonzalo, L., Márquez-González, M., Cabrera, I., & Losada-Baltar, A. (2023). Marital satisfaction and mental health in adults over 40 years old. Associations with self-perceptions of aging and stress related to the COVID–19 pandemic. *The Spanish Journal of Psychology*, 26, e14. <https://doi.org/10.1017/SJP.2023.13>
- Fernandes, M. I., Sousa, C., Conde, A. R., Silva, F., & Ferreira, M. J. (2024). Exploring the relationship between capacity to love and well-being: A comparative study of emerging adults and middle-aged adults. *Sexuality & Culture*, 28(4), 1424-1445. <https://doi.org/10.1007/s12119-023-10184-x>
- Garavand H. (2019). The Role of Internal and External Religious Orientations on the Goals and Aspirations of Students' Lives (Case study of Students in Allameh Tabatabai University). *The Journal of Applied Issues in Islamic Education*, 4(4), 137-166. <http://dx.doi.org/10.29252/qaiie.4.4.137>. (In Persian).
- Garcia-Hombrados, J., & Özcan, B. (2024). Age at marriage and marital stability: evidence from China. *Review of Economics of the Household*, 22(1), 297-328. <https://doi.org/10.1007/s11150-023-09651-z>
- Gurba, E., Wąchol, G., & Gurba, K. (2025). The Role of Health, Religiosity, and Motivational Needs in Predicting Psychological Well-Being Among University of the Third Age Students. *Religions*, 16(8), 978. <https://doi.org/10.3390/rel16080978>
- Habibi, A., & Adenvar, M. (2016). [Structural Equation Modeling and Factor Analysis

- (Practical Training of LISREL Software)]. Tehran: Academic Jihad Publishing Organization; 2016. <https://parsmodir.com/book/sem-book.php>. (In Persian).
- Herm, A., & Poulain, M. (2025). Becoming a Believer in Old Age or in Poor Health: What Estonian Census Data Reveal. *Journal of Religion and Health*, 1-16. <https://doi.org/10.1007/s10943-025-02424-1>
- Jiménez-Picón, N., Romero-Martín, M., Ramirez-Baena, L., Palomo-Lara, J. C., & Gómez-Salgado, J. (2021). Systematic review of the relationship between couple dyadic adjustment and family health. *Children*, 8(6), 491. <https://doi.org/10.3390/children8060491>
- Kobasa, S. C., Maddi, S. R., & Kahn, S. (1982). Hardiness and health: A prospective study. *Journal of Personality and Social Psychology*, 42(1), 168-177. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.42.1.168>
- Murniati, C., Pujihasvuty, R., Nasution, S. L., & Amrullah, H. (2024). marriage readiness of adolescents aged 20-24 in indonesia. *Journal Biometrika dan Kependudukan*, 13(1), 1-11. <https://doi.org/10.20473/jbk.v13i1.2024.1-11>
- Namani, E., & Mohammadi Hosseini, S. A. (2025). Correlation structural model of perceived social support and family structure with mental toughness in nurses: Mediating role of occupational stress. *Journal of Health Promotion Management (JHPM)*, 14(2), 44-59. <http://dx.doi.org/10.22034/JHPM.14.2.44>. (In Persian).
- Niazi, M., Siadatian Arani, H., & Goudarz, Z. (2025). Phenomenology of lived experience of couples with high marital satisfaction. *Culture of Counseling Quarterly and Psychotherapy*, 16(61), 218-191. (In Persian).
- O'Neil, J. W., & Kruger, L. (2022). Mindset as a resilience resource and perceived wellness of first responders in a South African context. *Jàmbá-Journal of Disaster Risk Studies*, 14(1), 1312. <https://doi.org/10.4102/jamba.v14i1.1312>
- Pokhriyal, S., & Dutt, M. S. (2024). Correlation of Personality Traits with Spiritual Well Being and Resilience. *International Journal of Indian Psychology*, 12(2), 1130-1143. <https://doi.org/10.25215/1202.101>
- Raesi, R., Gooshki, H. S., Khoshi, A., Saadat, S. H., Daneshi, S., & Hushmandi, K. (2025). The Impact of Spiritual and Cultural Beliefs on Family Relationships and Marital Satisfaction in Religious Communities: A Systematic Review. *The Open Public Health Journal*, 18(1), e18749445401885. <http://dx.doi.org/10.2174/0118749445401885250704054224>
- Roth, M., Weitkamp, K., Landolt, S. A., & Bodenmann, G. (2024). Couples' dyadic coping in the context of child-related stressors: A systematic review across three decades. *Couple and Family Psychology: Research and Practice*, 13(3), 202. <https://doi.org/10.1037/cfp0000237>
- Salaripour, M., Maktabi, GH., & Alipour, S. (2018). Relationship between emotional intelligence and religious orientation with death anxiety in retired male employees of Khuzestan Steel Industries of Ahvaz. *Quarterly of Counseling Culture and Psychotherapy*, 9(33), 117-99. <https://doi.org/10.22054/qccpc.2018.27614.1686>. (In Persian).
- Schahbasi, A., Huber, S., & Fieder, M. (2022). Marriage in the melting pot: an evolutionary approach to European ancestry, homogamy, and fertility in the United States. *Frontiers in Psychology*, 13, 614003. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.614003>
- Shahpari-Sani, D., & Hosseini, MR. (2025). The Social Problem of Raising the Age of Marriage

- in Iran: Factors and Contexts (Case Study: Boroujerd County). *The Journal of Social Studies and Research in Iran*, 14(1), 160-139. <https://doi.org/10.22059/jisr.2025.378385.1519>. (In Persian).
- Ślusarczyk, W., Kwiatkowska, K., & Czyżkowska, A. (2024). Satisfaction with the marital relationship and the religiosity of the spouses. *Kwartalnik Naukowy Fides Et Ratio*, 57(1), 9-24. <https://doi.org/10.34766/fetr.v57i1.1262>
- Spanier, G. B. (1976). Measuring dyadic adjustment: New scales for assessing the quality of marriage and similar dyads. *Journal of Marriage and the Family*, 38(1), 15-28. <https://doi.org/10.2307/350547>.
- Tarawneh, H., Tarawneh, H. H., Alnasraween, M. S., & AlKhatatneh, S. (2024). Body image and its relationship to marital adjustment for a sample of married women after mastectomy. *Environ Soc Psychol*, 9(5), 21-93. <https://doi.org/10.54517/esp.v9i5.2193>
- Tavakoli Banizi, M., Najjari, R., & Kahdouai, S. (2024). The Role of Religious Orientation (External - Internal) with the mediation of Self-concept and Distress tolerance in the presentation of Obsessive-compulsive Symptoms in Students. *Journal of Childhood Health and Education*. 5(1), 8. <https://doi.org/10.32592/jeche.5.1.94>. (In Persian).
- Veyskarami, F., & Khalafi, A. (2024). The mediating role of grit in the relationship between psychological hardiness and resilience with life satisfaction and mental health among mothers of children with intellectual disability. *Iranian Journal of Psychiatric Nursing (IJPN)*, 12(4), 36–51. <http://dx.doi.org/10.22034/IJPN.12.4.36>. (In Persian).
- VR, M. R., & Shetty, M. A. S. (2023). Resilience, Sense of Humor and Marital Satisfaction among Married Young Adults Across Gender. *International Journal of Indian Psychology*, 11(3), 2498-2518. <https://doi.org/10.25215/1103.238>
- Zokaei, M S., & Abedindo, F. (2024). Couples' Interactions and Withdrawal of Women from Sexual Commitment: A study in Tehran. *Social Problems of Iran*. 15(4), 195-230. <http://dx.doi.org/10.61186/jspi.15.4.6>. (In Persian).
- Zolfaghary, F., Agajani-Delavar, M., Adib-Rad, H., Bakouei, F., & Kazem-Aslani, M. (2024). Child marriage and quality of marriage among young married women in a rural district, Lorestan Province, Iran. *BMC Research Notes*, 17(1), 218. <https://doi.org/10.1186/s13104-024-06880-y>

استناد به این مقاله: نامنی، ابراهیم، حدادنیا، زهرا. (۱۴۰۵). رابطه سن زنان با سازگاری زناشویی در پنج سال اول زندگی؛ نقش میانجی استحکام روان‌شناختی و جهت‌گیری مذهبی، فصلنامه فرهنگ مشاوره و روان‌درمانی، ۱۷(۶۶)، ۲۷۳-۲۹۸. DOI: 10.22054/qccpc.2026.89635.3556

Counseling Culture and Psychotherapy is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.